



**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«Чернігівський колегіум»
імені Т.Г. Шевченка**

ЗАТВЕРДЖЕНО

рішенням вченої ради
Національного університету
«Чернігівський колегіум»
імені Т.Г. Шевченка
голова ради, ректор

Олег ШЕРЕМЕТ

(протокол № 11 від 28.05.2025)

введено в дію наказом
від 29.05.2025 № 53



**ПОЛОЖЕННЯ
про Навчально-науковий інститут історії
та соціогуманітарних дисциплін
імені О.М. Лазаревського
м. Чернігів**

I. Загальні положення

1.1. Положення про Навчально-науковий інститут історії та соціогуманітарних дисциплін імені О.М. Лазаревського Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка (далі – Положення) розроблено відповідно до вимог Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», Статуту Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка (далі – Університету), Типового положення про факультет (інститут) Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка та інших нормативних документів.

1.2. Це Положення є нормативним актом Університету, який регламентує діяльність Навчально-наукового інституту історії та соціогуманітарних дисциплін імені О.М. Лазаревського (далі – Інституту).

1.3. Інститут є навчально-науковим структурним підрозділом Університету і підпорядкований безпосередньо ректору.

1.4. Діяльність Інституту спрямована на якісну підготовку й проведення освітнього процесу з урахуванням сучасних досягнень науки і практики у відповідних галузях знань.

1.5. Інститут створюється рішенням вченої ради Університету за умови, якщо до його складу входить не менше ніж три кафедри і за наявності не менше як 200 здобувачів вищої освіти денної форми навчання. Створення Інституту, його реорганізація та ліквідація відбуваються на підставі рішення вченої ради Університету згідно з наказом ректора.

1.6. Інститут на рівні структурної одиниці Університету реалізує функцію організації та управління підготовкою здобувачів вищої освіти за рівнями вищої освіти, визначеними законодавством України.

1.7. Інститут забезпечує підготовку фахівців на денній та заочній формах навчання за рівнями вищої освіти, визначеними законодавством України

1.8. Інститут здійснює діяльність в умовах централізації функцій управління та обслуговування.

1.9. Об'єктами управління Інституту є процеси:

- організації навчальної, навчально-методичної, виховної та науково-дослідної роботи кафедр, безпосередньо підпорядкованих Інституту;
- координації діяльності інших кафедр, які забезпечують виконання навчальних планів, підготовки фахівців відповідно до освітніх програм;
- налагодження та розвитку міжнародного співробітництва;
- сприяння створенню необхідних соціально-побутових умов для здобувачів вищої освіти.

1.10. Інститут керується у своїй діяльності Конституцією України, Законом України «Про вищу освіту», іншими нормативними документами, наказами і розпорядженнями ректора, рішеннями вченої ради Університету і вченої ради Інституту, Статутом Університету, Колективним договором між адміністрацією та трудовим колективом Університету, Правилами внутрішнього розпорядку Університету, Типовим положенням про факультет (інститут) Університету, а також цим Положенням.

1.11. Керівництво Інститутом здійснює директор, який має науковий ступінь та / або вчене (почесне) звання відповідно до профілю Інституту.

1.12. Директор Інституту призначається на посаду ректором Університету за згодою більшості від повного складу органу громадського самоврядування Інституту.

1.13. Директор Інституту виконує свої повноваження на постійній основі за контрактом, укладеним з ректором Університету.

1.14. Директор Інституту може бути звільнений з посади ректором Університету за поданням вченої ради Університету або органу громадського самоврядування Інституту з підстав, визначених законодавством про працю, Статутом Університету, умовами контракту. Пропозиція про звільнення директора Інституту вноситься до органу громадського самоврядування Інституту не менш як половиною голосів статутного складу вченої ради Інституту. Пропозиція про звільнення керівника Інституту приймається не менше як двома третинами голосів статутного складу органу громадського самоврядування Інституту. Інші питання щодо порядку звільнення керівника Інституту визначаються Статутом Університету.

1.15. Директор Інституту може делегувати частину своїх повноважень заступникам. За поданням директора функції заступників директора Інституту можуть покладатися на осіб з науково-педагогічних працівників Інституту згідно з встановленим порядком на підставі наказу ректора Університету.

1.16. У разі тимчасової відсутності директора Інституту через хворобу, відрядження, відпустку його функції виконує заступник.

1.17. У разі відсутності директора Інституту у зв'язку із закінченням терміну контракту або розірванням контракту з причин, передбачених чинним законодавством, наказом ректора Університету призначається особа, яка виконує обов'язки директора Інституту.

1.18. Органом громадського самоврядування Інституту є збори (конференція) трудового колективу Інституту, які скликаються не рідше одного разу на рік. На зборах повинні бути представлені всі категорії працівників Інституту, які працюють в ньому на постійній основі, включаючи виборних представників з числа студентів Інституту.

1.19. Порядок скликання органу громадського самоврядування Інституту та його діяльності визначені Статутом Університету.

1.20. Орган громадського самоврядування Інституту:

- оцінює діяльність директора Інституту;
- затверджує річний звіт про діяльність Інституту;
- подає ректорові Університету пропозиції щодо відкликання з посади директора Інституту з підстав, передбачених законодавством України, Статутом Університету, укладеним з ним контрактом;
- обирає виборних представників до вченої ради Інституту;
- обирає делегатів до вищого колегіального органу громадського самоврядування Університету;
- вирішує інші питання відповідно до законодавства України.

1.21. Колегіальним органом управління Інституту є його вчена рада, яку очолює голова. Голову вченої ради обирають таємним голосуванням з членів вченої ради Інституту, які мають науковий ступінь та/або вчене звання, на строк діяльності вченої ради. Склад вченої ради Інституту та організація її роботи визначені окремим положенням та регламентом.

1.22. При вченій раді Інституту можуть за потреби формуватися комісії: навчально-методична, з науково-дослідної роботи тощо.

1.23. Інститут має круглу печатку зі своїм найменуванням, кутовий штамп та емблему, які затверджуються згідно з встановленим порядком.

1.24. Діяльність Інституту здійснюється на основі річного плану роботи, затвердженого ректором Університету.

1.25. Діяльність Інституту за навчальний рік оцінюють відповідно до чинних організаційно-нормативних документів.

1.26. За Інститутом закріплені приміщення, обладнання та майно згідно з інвентаризаційною відомістю.

II. Основна мета та завдання Інституту

2.1. Основною метою діяльності Інституту є забезпечення необхідних умов для здобувачів усіх рівнів вищої освіти щодо якісної підготовки фахівців, яка ґрунтується на сучасному рівні знань та наукових досліджень, а також виховання професіоналів, які спроможні успішно працювати в конкурентному середовищі в Україні та за її межами.

2.2. Інститут відповідно до мети реалізує основні завдання:

- організація, координація і контроль освітньої діяльності, яка забезпечує здобуття студентами відповідного ступеня за обраними спеціальностями та освітніми програмами;
- дотримання академічної доброчесності всіма учасниками освітнього процесу в рамках навчальної та наукової (творчої) діяльності;
- удосконалення науково-методичного забезпечення навчального процесу і контроль за роботою підпорядкованих Інституту кафедр;
- забезпечення органічного поєднання в освітньому процесі освітньої, наукової та інноваційної діяльності;
- створення необхідних умов для реалізації учасниками освітнього процесу їх здібностей і талантів;
- сприяння працевлаштуванню випускників;
- виконання норм чинного законодавства стосовно стипендіального забезпечення студентів;
- організація і розвиток міжнародного співробітництва та партнерства.

III. Організаційна структура Інституту

3.1. Структура Інституту визначається Статутом Університету. Основними структурними підрозділами Інституту є кафедри і науково-дослідницькі центри. До складу Інституту можуть входити й інші структурні підрозділи, які беруть участь у підготовці фахівців та проведенні наукових досліджень.

3.2. В Інституті для вирішення поточних питань наказом ректора створюється робочий орган – дирекція. Порядок її створення і діяльність визначаються відповідним положенням. Крім того, за рішенням вченої ради Інституту створюється науково-методична рада Інституту.

3.3. Штатні одиниці Інституту та його підрозділів директор визначає згідно з нормативами і погоджує з головним бухгалтером Університету.

Рішення щодо введення штатних одиниць приймає ректор Університету. Штатні одиниці Інституту переглядаються та затверджуються згідно з чинним законодавством.

3.4. Рішення про внесення змін до структури Інституту, які пов'язані зі створенням, ліквідацією або перейменуванням кафедр та інших підрозділів Інституту ухвалюється вченою радою Університету і затверджується наказом ректора.

IV. Функції Інституту за напрямками діяльності

З освітньої діяльності:

4.1. Організація та проведення освітнього процесу на всіх формах навчання, за видами навчальних занять з дисциплін кафедр відповідно до затверджених навчальних планів і графіків підготовки фахівців за рівнями

вищої освіти, визначеними законодавством України.

4.2. Забезпечення якості освітнього процесу відповідно до стандартів вищої освіти та нормативних документів з організації освітнього процесу.

4.3. Участь у складанні розкладів навчальних занять, заліків та екзаменів, контроль за якістю їх проведення.

4.4. Затвердження індивідуальних навчальних планів та графіків навчальної роботи студентів.

4.5. Організація проведення та загальне керівництво педагогічною, виробничою, навчальною практиками.

4.6. Контроль за виконанням навчальних планів і освітніх програм підготовки фахівців за рівнями вищої освіти, визначеними законодавством України.

4.7. Організація обліку успішності та відвідування навчальних занять здобувачами вищої освіти.

4.8. Моніторинг ведення журналів, аналіз результатів успішності та вживання заходів для підвищення якості навчання і зміцнення навчальної дисципліни студентів.

4.9. Організація проведення заліків, екзаменів студентів.

4.10. Удосконалення методів оцінювання якості освітнього процесу.

4.11. Організація та контроль обліку і звітності з питань успішності та якості навчання студентів.

4.12. Внесення пропозицій ректорові Університету про переведення студентів на наступний курс, відрахування або поновлення, про надання академічних відпусток.

4.13. Внесення пропозицій ректорові Університету щодо допуску студентів до складання підсумкової атестації і до захисту кваліфікаційних робіт.

4.14. Внесення пропозицій ректорові Університету щодо складу екзаменаційних комісій (ЕК) за спеціальностями і освітніми програмами.

4.15. Організація проведення підсумкової атестації випускників, забезпечення умов для ефективної роботи ЕК.

4.16. Організація вивчення регіонального ринку праці освітніх послуг за спеціальностями Інституту та розроблення пропозицій щодо оптимізації освітніх програм.

4.17. Участь в організації та проведенні вступної кампанії.

4.18. Впровадження та вдосконалення системи внутрішнього забезпечення якості освіти.

З методичної роботи:

4.19. Участь в організації розроблення та вдосконалення переліку компетентностей для підготовки фахівців за спеціальностями й освітніми програмами Інституту.

4.20. Участь в організації розроблення на підставі переліку компетентностей структурно-логічних схем, навчальних і робочих навчальних планів освітніх програм.

4.21. Участь в організації розроблення, узгодження та затвердження

робочих навчальних планів з дисциплін, закріплених за кафедрами Інституту.

4.22. Участь в організації розроблення варіативної частини стандартів вищої освіти за освітніми програмами Інституту.

4.23. Участь в організації розроблення навчальних і робочих програм навчальних дисциплін кафедр, наскрізних програм та програм практик.

4.24. Забезпечення впровадження прогресивних методів, новітніх методик, сучасних інформаційних та інноваційних технологій навчання.

4.25. Координація навчально-методичного й інформаційного забезпечення освітнього процесу.

4.26. Участь в організації розроблення тематики курсових, бакалаврських і магістерських дипломних робіт.

4.27. Організація розроблення та застосування засобів діагностики змісту і якості навчання (тестові завдання, завдання для модульних контрольних робіт, екзаменаційні білети тощо) та систем оцінювання якості знань.

4.28. Планування заходів щодо підвищення педагогічної майстерності науково-педагогічних працівників та контроль за ними.

4.29. Організація розроблення та контроль за своєчасним оновленням навчально-методичного забезпечення дисциплін.

З наукової та інноваційної роботи:

4.30. Організація підготовки наукових кадрів вищої кваліфікації (аспірантів, докторантів), контроль за термінами захисту кандидатських і докторських дисертацій.

4.31. Розгляд пропозицій кафедр щодо кандидатів для вступу до аспірантури та докторантури.

4.32. Обговорення та подання кандидатів для отримання вчених і почесних звань.

4.33. Організація та створення умов для проведення науково-дослідних робіт (НДР) за профілями кафедр на основі бюджетного, госпдогвірного та грантового фінансування.

4.34. Упровадження результатів НДР у практичну діяльність та в освітній процес.

4.35. Сприяння розвитку наукових і науково-педагогічних шкіл.

4.36. Організаційне забезпечення підготовки та видання публікацій (монографії, словники, довідники, стандарти, наукові журнали, статті, доповіді тощо).

4.40. Організація та проведення наукових семінарів, конференцій, виставок.

4.41. Створення умов для залучення студентів до наукової роботи.

4.42. Організація роботи зі студентами, які беруть участь у виконанні НДР, студентських наукових гуртках, наукових конференціях, семінарах.

4.43. Обговорення та організація участі студентів у Всеукраїнських конкурсах студентських НДР.

4.44. Організація розроблення, упровадження та проведення

експертизи інвестиційних та інноваційних проектів вітчизняних і зарубіжних підприємств, державних та регіональних органів управління.

З організаційної роботи:

4.45. Розроблення пропозицій щодо оптимізації структури Інституту в цілому та його структурних підрозділів.

4.46. Організація комплектування штатів науково-педагогічних працівників, наукового і навчально-допоміжного персоналу із залученням до цієї роботи завідувачів кафедр, керівників закладів освіти всіх рівнів, керівників громадських організацій.

4.47. Участь у комплектуванні й підготовці керівних кадрів підрозділів Інституту.

4.48. Участь в організації роботи стипендіальної комісії Університету.

4.49. Підготовка пропозицій щодо матеріального стимулювання успішного навчання і зразкової поведінки студентів та їх соціального забезпечення.

4.50. Контроль за стажуванням та підвищенням кваліфікації науково-педагогічних працівників кафедр Інституту.

4.51. Проведення організаційної та індивідуальної роботи з науково-педагогічними працівниками, студентами, аспірантами, докторантами Інституту, спрямованої на їх активну участь в освітньому процесі, розвиток професійної культури, дотримання етичних норм, правил внутрішнього розпорядку Університету, академічної доброчесності, забезпечення атмосфери вимогливості, доброзичливості та взаємної поваги у стосунках між працівниками, викладачами і студентами Інституту.

4.52. Встановлення творчих зв'язків із закладами вищої освіти, галузевими організаціями, підприємствами, науково-дослідними інститутами, іншими організаціями незалежно від форм власності, зокрема, з іноземними.

4.53. Організація заходів щодо профорієнтації та залучення осіб на навчання за спеціальностями та освітніми програмами, за якими Інститут готує фахівців.

4.54. Організація заходів щодо залучення осіб на післядипломну підготовку та підвищення кваліфікації.

4.55. Сприяння працевлаштуванню випускників, організація роботи кафедр щодо забезпечення зв'язків з випускниками Інституту.

4.56. Підготовка договорів на проведення практик.

4.57. Організація діяльності кафедр з підготовки матеріалів для ліцензування та акредитації освітніх програм.

4.58. Наповнення і оперативне оновлення веб-сторінки Інституту на офіційному сайті Університету.

4.59. Висвітлення результатів діяльності Інституту на інформаційних стендах, веб-сайті Університету і в засобах масової інформації.

4.60. Участь співробітників кафедр у роботі експертних рад, комісій, робочих груп Міністерства освіти і науки, інших органів забезпечення якості освіти, спеціалізованих радах із захисту дисертацій доктора наук

та/або доктора філософії.

4.61. Проведення щорічного рейтингового оцінювання кафедр та науково-педагогічних працівників спільно із громадськими органами самоврядування Інституту.

4.62. Організація діяльності з поширення платних освітніх послуг відповідно до законодавства України та нормативних документів Університету.

4.63. Організація проведення I та II туру Всеукраїнських студентських олімпіад з дисциплін та спеціальностей.

4.64. Організація участі студентів у громадських і внутрішньоуніверситетських господарських роботах.

4.65. Упровадження іншої, не забороненої законодавством України діяльності, пов'язаної із завданнями Інституту та Університету.

З виховної роботи:

4.66. Здійснення комплексу заходів, спрямованих на виховання високорозвиненої особистості в дусі українського патріотизму і поваги до Конституції України в умовах розвитку української державності.

4.67. Розроблення та затвердження у встановленому порядку планів виховної роботи, зокрема виховних заходів у гуртожитках, вдосконалення освітньо-виховного процесу в Інституті.

4.68. Організація разом із громадськими організаціями та органами студентського самоврядування виховної роботи серед студентів і навчально-допоміжного персоналу.

4.69. Організація роботи з профорієнтації старшокласників та залучення молоді до навчання в Університеті зі спеціальностей Інституту, участь у роботі з набору студентів на перший курс.

4.70. Забезпечення контролю за створенням необхідних соціальних та санітарно-побутових умов для студентів при поселенні та проживанні у гуртожитках разом з органами студентського самоврядування

4.71. Призначення керівників (кураторів) академічних груп, організація їх роботи та контроль за нею.

4.72. Розроблення та проведення заходів щодо впровадження в студентському середовищі здорового способу життя разом з органами студентського самоврядування.

4.73. Проведення заходів щодо підвищення духовного та культурно-освітнього рівня студентської молоді в Інституті.

4.74. Проведення заходів щодо дотримання студентами законодавства України, морально-етичних норм поведінки як в університеті, так і за його межами, дбайливого ставлення до майна Університету.

4.75. Аналіз надзвичайних випадків, порушень трудової дисципліни та громадського порядку, здійснення їх профілактики в межах чинного законодавства.

4.76. Планування та організація заходів щодо соціально-психологічної адаптації в Університеті першокурсників, підтримання зв'язків з родинами студентів Інституту.

4.77. Планування та організація патріотично-виховної роботи серед студентів і співробітників Інституту.

4.78. Організація забезпечення участі студентів Інституту в загальноуніверситетських культурно-масових та спортивних заходах.

4.79. Координація громадської діяльності студентів та співробітників Інституту.

4.80. Організація контролю, обліку і звітності з виховної роботи.

З міжнародної діяльності:

4.81. Здійснення міжнародного співробітництва та партнерства у межах наданих повноважень з юридичними особами на підставі угод, укладених Університетом.

4.82. Розроблення та реалізація комплексу заходів щодо інтеграції в міжнародний освітньо-науковий простір.

4.83. Вивчення міжнародного досвіду підготовки фахівців за профілем кафедр Інституту та використання його в освітньому процесі.

4.84. Презентація діяльності та досягнень Інституту на міжнародному рівні, зокрема за допомогою веб-сайту Університету.

4.85. Організація обміну студентами та науково-педагогічними працівниками зі спорідненими факультетами (кафедрами) університетів-партнерів згідно з договорами співробітництва.

4.86. Участь у виконанні міжнародних освітніх проектів, програм.

4.87. Участь у міжнародній інтеграції у сфері підготовки кадрів шляхом реалізації програми «Подвійний диплом».

4.88. Організація, участь у міжнародних конференціях, семінарах, конкурсах, виставках.

4.89. Організація сприяння та контроль за розвитком міжнародного співробітництва кафедр Інституту.

V. Права Інституту

Інститут реалізує за допомогою директора та дирекції наступні права:

5.1. Видавати розпорядження щодо діяльності Інституту, які є обов'язковими для виконання всіма учасниками освітнього процесу Інституту і можуть бути скасовані ректором Університету, якщо вони суперечать законодавству, Статуту Університету чи завдають шкоди інтересам Університету.

5.2. Вносити пропозиції ректору, вченій раді Університету, науково-методичній раді щодо вдосконалення навчальних планів і освітніх програм, навчально-виховного і науково-дослідних процесів.

5.3. Здійснювати контроль за всіма видами навчальних занять, екзаменів, заліків, які проводять зі студентами Інституту.

5.4. Затверджувати індивідуальні строки складання екзаменів і заліків для окремих студентів.

5.5. Дозволяти студентам за наявності поважних причин перескладання академічної заборгованості в період екзаменаційної сесії.

5.6. Здійснювати в установленому порядку перезарахування переліку дисциплін при переведенні студентів з інших закладів вищої освіти на основі академічної довідки.

5.7. Організовувати наради з питань роботи Інституту та його структурних підрозділів.

5.8. Подавати відповідно до чинних нормативних документів, зокрема, Статуту Університету, Правил внутрішнього розпорядку та Колективного договору, клопотання щодо заохочення науково-педагогічних працівників, студентів чи співробітників, або застосування заходів дисциплінарного або громадського впливу, а також застосування інших заходів, передбачених чинним законодавством та Правилами внутрішнього розпорядку Університету.

5.9. Вимагати від усіх студентів, науково-педагогічних працівників і співробітників виконання Правил внутрішнього розпорядку Університету, посадових інструкцій, трудового договору (контракту), цього Положення, дотримання принципів академічної доброчесності.

5.10. Брати участь у роботі всіх підрозділів та органів управління Університету, де обговорюють й вирішують питання діяльності Інституту.

5.11. Клопотати до адміністрації Університету щодо сприяння реалізації програми інноваційного розвитку Інституту, щодо модернізації навчально-лабораторного та наукового обладнання, оснащення кафедр, аудиторій, лабораторій сучасними технічними засобами навчання та комп'ютерною технікою.

5.12. Представляти інтереси Університету в міжнародних організаціях, державних установах та у вітчизняних підприємствах та організаціях у межах наданих компетенцій.

VI. Відповідальність Інституту

6.1. Відповідальність Інституту покладається на працівників дирекції: директора, заступників директора та інших працівників дирекції. При цьому відповідальність кожного працівника індивідуальна залежно від покладених на нього посадових обов'язків і визначена його посадовою інструкцією та Правилами внутрішнього розпорядку Університету.

6.2. Директор Інституту несе персональну відповідальність за:

- роботу Інституту в цілому;
- стан навчальної, виховної і науково-дослідної роботи в колективі Інституту;
- стан трудової дисципліни;
- комплектування і підготовку керівних і науково-педагогічних кадрів;
- якість підготовки випускників Інституту та сприяння їх працевлаштування;
- виконання своїх обов'язків і використання наданих прав;
- порядок на закріплених за Інститутом територіях, в аудиторіях та

навчальних кабінетах.

ВІІ. Взаємовідносини з іншими підрозділами Університету

7.1. Виконуючи свої функції, Інститут взаємодіє з:

- підпорядкованими Інституту кафедрами – з питань організації всіх напрямів діяльності та контролю за ними;
- іншими кафедрами Університету – з питань забезпечення їх науково-педагогічними працівниками для організації освітнього процесу на відповідному факультеті;
- іншими факультетами / інститутами – з питань вивчення досвіду роботи, обміну навчально-методичними напрацюваннями, здійснення міжфакультетських / міжінститутських наукових досліджень, спільних виховних, культурно-масових, спортивних та інших заходів;
- навчально-методичним, загальним, адміністративно-господарським відділами, Науковою бібліотекою та іншими службами з питань покладених на Інститут функцій;

7.2. Інститут взаємодіє та регулює свої відносини з іншими підрозділами згідно з організаційно-розпорядчими, нормативними документами ректорату та Статутом Університету.

Директор
Навчально-наукового інституту історії
та соціогуманітарних дисциплін
імені О.М. Лазаревського

Андрій КАТОЛИК

ПОГОДЖЕНО

Проректор з наукової роботи


Наталія НОСОВЕЦЬ

Начальник
юридичного відділу


Віктор КИЯН